

WSTĘP

Niniejsza publikacja jest prezentacją wyników badań prowadzonych w kilku ośrodkach uniwersyteckich kraju na temat ewolucji międzynarodowych stosunków gospodarczych. Opracowanie jest głosem w dyskusji na temat niektórych wyzwań stojących przed Unią Europejską u progu XXI w. Problematyka prezentowana jest w szerokim kontekście badanych zjawisk zarówno w wymiarze ekonomicznym, jak też kulturowym i społecznym. Otwartość na nowe problemy zainspirowała badaczy do poszukiwania nowych rozwiązań i próby ich teoretycznej oraz empirycznej konfrontacji z rzeczywistością. Prezentowane artykuły dotyczą głównych problemów ekonomicznych UE oraz jej powiązań z gospodarką światową. W pracy zamieszczono artykuły 35 autorów, które podzielono na dwie części, z których jedna poświęcona jest aktualnym problemom finansów międzynarodowych, w tym także praktycznym aspektem związanym z zarządzaniem ryzykiem finansowym, natomiast druga część koncentruje się wokół zachodzących współcześnie przemian w gospodarce światowej.

Monografia Profesora Eugeniusza Gostomskiego z Uniwersytetu Gdańskiego (UG) zawiera opis podstaw ekonomicznych, społecznych i prawnych konkurencyjności banków szwajcarskich oraz wielkość i strukturę systemu bankowego w Szwajcarii. Doktor Małgorzata Janicka z Uniwersytetu Łódzkiego (UŁ) analizuje procesy konsolidacji w sektorze usług bankowych, jakie zaszły w ostatnich latach w Unii Europejskiej, w szczególności w krajach należących do strefy euro i na tej podstawie formułuje interesujące wnioski. Doktor Sławomir Antkiewicz (UG) prezentuje wyzwania stojące przed europejskim ustawodawstwem w zakresie uregulowań dotyczących instytucji zbiorowego lokowania. Natomiast w artykule doktora Tomasza Miziołka (UŁ) zawarta jest analiza rynku funduszy inwestycyjnych w Luksemburgu pod względem instytucjonalno-prawnym oraz ilościowym. Autor bada przyczyny tak dynamicznego rozwoju tego rynku w ostatnich latach. Problematyka rozwoju rynków kapitałowych znalazła także wyraz w artykule magister Ewy Feder (UŁ), który poświęcony jest teoretycznej prezentacji czynników konkurencyjności giełd papierów wartościowych w Europie. Autorka stwierdza, że jednym z efektów wzrostu konkurencyjności giełd papierów wartościowych na rynku UE jest m.in. wzrost zainteresowania spółek emisjami papierów wartościowych za granicą. Problematyka ta szeroko opisana jest w artykule doktor Eweliny Zarzyckiej (UŁ). Autorka bada czynniki mające wpływ na decyzje spółek dotyczące zagranicznych emisji papierów wartościowych. Magister Aleksandra Ruchniewicz (UG) z kolei w swoim artykule omawia znaczenie ratingu dla polskich przedsiębiorstw w kontekście Nowej Umowy Kapitałowej.

Profesor Eugeniusz Najlepszy z Akademii Ekonomicznej w Poznaniu (AE w Poznaniu) prezentuje w swoim artykule teoretyczne aspekty związane z bilansem płatniczym w krajach rozwijających się oraz występujące związki pomiędzy bilansem płatni-

czym, wzrostem eksportu a tempem wzrostu PKB. Magister Konrad Sobański (AE w Poznaniu) z kolei analizuje wpływ bilansu płatniczego na międzynarodową pozycję inwestycyjną oraz wybrane wskaźniki bezpieczeństwa dla sektora zewnętrznego krajów Europy Środkowej i Wschodniej w latach 1996-2006. Na nieco innej płaszczyźnie poszukiwań profesor Wiesław Dębski z Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania oraz doktor Iwona Bujnowicz (UŁ) badają wzajemne zależności pomiędzy wzrostem gospodarczym a rozwojem sektora bankowego w Polsce na próbie czasowej lat 1994-2008. Doktor Tomasz Motowidlak (UŁ) omawia istotę kosztów osieroconych oraz ich wpływ na procesy liberalizacji rynków energii elektrycznej w starych i nowych krajach UE. Z kolei doktor Ireneusz Jaźwiński przedstawia kapitał ludzki w Polsce na tle innych członków UE oraz omawia migracje zagraniczne Polaków.

Artykuł profesora Janusza Bilskiego z Uniwersytetu Łódzkiego (UŁ) przedstawia korzyści z przystąpienia Polski do ERM II oraz analizę symulacyjną wahań kursu EUR/PLN w latach 2005-2007. W obszarze tematycznym związanym z polityką walutową magister Marcin Konarski (UŁ) dokonał analizy i oceny interwencji walutowych w Czechach, na Węgrzech oraz w Polsce jako jednego z instrumentów polityki walutowej. Natomiast doktor Joanna Bogołębska (UŁ) prezentuje perspektywy euro jako waluty rezerwowej w świetle badań nad czynnikami określającymi strukturę rezerw walutowych. Poszukiwanie z kolei powiązań pomiędzy polityką walutową a polityką fiskalną państw UGW jest przedmiotem badań doktor Jolanty Ciak z Wyższej Szkoły w Toruniu.

W drugiej części opracowania wiele miejsca poświęcono problemom funkcjonowania Unii Europejskiej w aspekcie jej rozszerzenia o nowe kraje członkowskie. Doktor Magdalena Stawicka dokonuje bieżącej oceny sytuacji gospodarczej UE w kontekście integracji nowych krajów członkowskich i na tym tle określa pozycję UE w gospodarce światowej. Doktor Małgorzata Czernielewska-Rutkowska (UŁ) natomiast poza próbą oceny funkcjonowania gospodarki UE wskazuje wyzwania stojące przed UE w obliczu procesów globalizacyjnych oraz formułuje priorytety na nadchodzące lata. Magister Tomasz Dorożyński (UŁ) omawia główne zasady polityki spójności oraz formułuje na tej podstawie szczegółowe wnioski. Doktor Anna Wallis z Politechniki Koszalińskiej w swoim artykule omawia zasady funkcjonowania jednolitego rynku oraz politykę UE w stosunku do małych i średnich przedsiębiorstw, a także porusza problematykę w dziedzinie unijnej pomocy dla sektora MSP. Doktor Agnieszka Dorożyńska (UŁ) przedstawia rolę banku KfW w ujęciu historycznym wspierającego konkurencyjność eksporterów niemieckich przed i po zjednoczeniu Niemiec. Z kolei doktor Małgorzata Gasz reprezentująca Akademię Ekonomiczną we Wrocławiu z filią w Jeleniej Górze, w swoim artykule dokonuje analizy i oceny aktualnych tendencji w zakresie harmonizacji prawa podatkowego w odniesieniu do podatku dochodowego od osób prawnych. Badania doktor Ewy Kusideł (UŁ) koncentrują się na wpływie funduszy unijnych na zatrudnienie w Polsce. Wzrost udziału usług w wymianie międzynarodowej znalazł wyraz w artykule magister Katarzyny Nowackiej-Bandos z Uniwersytetu Szczecińskiego. Autorka stwierdza, że blisko 60% obrotów usługami Wspólnoty realizowanych jest tylko między krajami UE a kraje UE są liderami handlu usługami w skali globalnej. Doktor Zuzanna Wośko (UŁ) dokonuje analiz sektora usług w Polsce i zmiany jego struktury w ostatnich 10 latach oraz omawia zmiany aktywności gospo-

darczej w sektorze usług mające charakter krótkookresowy. Zainteresowania naukowe doktor Krystyny Żołądkiewicz (UG) skierowane zostały w stronę badania wzajemnych relacji pomiędzy UE i Australią, czemu Autorka dała wyraz w swoim artykule. Doktor Bogdan Buczkowski (UŁ) prezentuje stosowane i proponowane sposoby rozwiązania problemu cen transferowych w transakcjach transgranicznych przedsiębiorstw w UE. Dodatkowo przedstawia współzależności pomiędzy polityką cen transferowych a wybranymi dyscyplinami naukowymi. Autorzy kolejnego artykułu, doktor Małgorzata Bartosik-Purgat oraz profesor Jerzy Schroeder (AE w Poznaniu), przedstawili w artykule wyniki badania mającego na celu zaklasyfikowanie Polaków do wyróżnianych w literaturze wymiarów kulturowych. Doktor Renata Orłowska (UG) analizuje wpływ emigracji polskiej na rozwój gospodarczy w Polsce po 1 maja 2004 roku. Analiza przemian w gospodarce światowej z perspektywy przedsiębiorstwa jest przedmiotem artykułu doktor Magdaleny Rosińskiej (UŁ). Autorka opisuje trzy podstawowe fazy kapitalizmu, poczynając od kapitalizmu przedsiębiorczego poprzez kapitalizm menedżerski a kończąc na omówieniu znaczenia działalności grup inwestorskich dla strategii rozwoju przedsiębiorstw w warunkach kapitalizmu inwestorskiego. Przedmiotem rozważań doktor Małgorzaty Rozkwitalskiej z Politechniki Gdańskiej jest charakterystyka ilościowa produkcji międzynarodowej w gospodarce światowej. Kolejni autorzy, doktor Adam Przybyłowski wraz z profesorem Andrzejem S. Grzelakowskim z Akademii Morskiej w Gdyni badają wpływ zachodzących procesów globalizacyjnych i integracyjnych na rozwój transportu morskiego oraz portów morskich w UE. Szczególnie miejsce Autorzy artykułu poświęcili analizie wpływu wspólnej polityki transportowej na rozwój transportu morskiego i portów morskich w UE. Profesor Janusz Świerkocki (UŁ) dokonuje analizy handlu zagranicznego Polski artykułami rolnymi oraz stwierdza, że Polska po przystąpieniu do UE utraciła możliwość autonomicznego realizowania własnej polityki handlowej na forum wielostronnym.

Uczestnictwo praktyków życia gospodarczego stała się dodatkowo okazją do prezentacji poglądów i doświadczeń oraz konfrontacji wiedzy teoretycznej z praktyką gospodarczą w zakresie zarządzania ryzykiem finansowym. Na tym tle magister Robert Bednarski oraz Aleksander Baryś (Basell Orlen Polyolefins) przedstawiają teoretyczne przesłanki wpływu zarządzania ryzykiem finansowym na wartość firmy. Z kolei magister Marta Małecka (absolwentka UŁ) przedstawia pojęcia dotyczące zmienności implikowanej strategii podejmowania ryzyka opcji oraz metod pomiaru związanej ze zmiennością implikowaną.

Wyzwania rozwojowe stojące przed krajami UE rozciągają się na wszystkie dziedziny życia. Zainteresowania naukowe Autorów artykułów sprawiły, że opracowanie jest tym cenniejsze, że poza próbami wyjaśnienia mechanizmów przemian w UE i gospodarce światowej zawiera analizy scenariuszowe oraz prognozy pewnych zjawisk. Można zatem stwierdzić, że to opracowanie w najbliższej przyszłości może stanowić odniesienie do porównań i konfrontacji wybranych dziedzin życia.

Organizatorzy pragną złożyć podziękowania wszystkim, którzy przyczynili się do powstania tego opracowania naukowego, w szczególności Autorom. Słowa podziękowania kierowane są także w stronę Recenzenta, osób, instytucji oraz sponsorów wspierających, bez pomocy których niniejsza publikacja nie powstałaby.